

- Piscina per una Universitat d'Estiu en els Jardins del Palau de Pedralbes.
- La Barcelona alta-
- Una casa unifamiliar en un solar, actualment placeta tancada, del carrer de la Palla, prop del Palau del Bisbe.
- Casc Antic-
- Un petit edifici-bar en un solar del Passatge

Méndez-Vigo.

-Eixample-

Amb el concurs dels professors: Ricard Balcells, Victor Bonet, Josep Mª Fort, Ramón Godó-Llimona, Tomàs Morató, Carme Ribas, Joan Roig, Pep Soler, Tonet Sunyer, Carles Vinardell i Lluís Vives.

gener de 1993

COM UN PROJECTE. Carles Fochs i Àlvarez. Penso en l'elaboració d'un pla d'estudis com un procés comparable a la redacció d'un projecte d'arquitectura. Com tot bon projecte un pla d'estudis ha de contenir les previsions necessàries per tal de que es produeixin determinades transformacions encaminades a obtenir un resultat final. Com el projecte, el pla ha d'ésser capaç de resoldre en present el que deurà succeir en el futur. Si realment fos un projecte, un bon pla d'estudis deuria començar per un encàrrec concret formulat per un client intel·ligent. Un encàrrec amb un propòsit clar i amb uns límits definits, sabent el que es vol fer. El projecte es desenvoluparia progressivament des dels primers esborranys fins a tenir una visió completa i detallada del resultat final. En un procés, no lineal, s'aconseguiria un coneixement bastant complet de cadascuna de les seves parts i es consolidaria un cert nivell de convicció sobre la seva qualitat. Arribat aquest moment, i no abans, el projecte es concretaria en un document capaç de recollir les dades necessàries per a la seva aplicació. Estaria fonamentat en unes idees bàsiques, potser poques però suficientment clares, i tindria la solvència pròpia d'un procés basat en la reflexió. Un pla d'estudis es concreta en un quadre d'assignatures i unes quantes condicions organitzatives. Si aquest resultat final no es conseqüència d'un desenvolupament progressiu del seu contingut global, si no s'ha fet l'esforç previ de recórrer una i altra vegada l'itinerari d'aprenentatge de l'estudiant, el pla no serveix, es un projecte mort. Imagino el pla d'estudis d'arquitectura com un tot estructurat en nivells i organitzat en àmbits que l'estudiant descobreix progressivament acumulant coneixements i experiència sobre l'arquitectura. Els primers nivells, els d'entrada, deurien servir per conèixer a fons dos dels principis elementals de l'arquitectura i del projecte, el seu doble sentit: funcional i constructiu. La funció de l'arquitectura, ús i símbol, a l'arrel de qualsevol problema projectual. La construcció, com a procés lògic amb expressió pròpia i el projecte com a planificador del procés. En conjunt, una iniciació a les consideracions més bàsiques de l'arquitectura i a l'aplicació dels seus instruments més elementals: **LES MIDES DE L'ARQUITECTURA.** Una segona etapa centrada en el concepte genèric d'estructura - formal, programàtica i constructiva-, com a fonaments de la idea d'ordre en arquitectura. La capacitat d'abstracció com a instrument per a conèixer en profunditat la naturalesa de l'edifici i del seu entorn. La relació estructura-forma i l'estructura del lloc. Com a objectiu principal, el control dels instruments conceptuals del projecte i com a conseqüència l'aprenentatge del control de **LA FORMA DE L'ARQUITECTURA.** L'edifici com a exemple paradigmàtic de la complexitat de l'arquitectura. Aquesta seria problemàtica subsegüent dividida en dos nivells. El projecte per agregació front als edificis d'espai únic. Els diversos sistemes tècnics i els documents de projecte com a eina de control de la seva integració. **ARQUITECTURA I EDIFICI.** La ciutat com a marc de transformacions i com a exemple preferent del paper cultural de l'arquitectura. **ARQUITECTURA I CIUTAT.** La construcció sobre el construït, com a circumstància específica del procés històric de la humanitat. **ARQUITECTURA I PATRIMONI.** El projecte de les infraestructures com instrument de control de la qualitat ambiental del territori. **ARQUITECTURA I TERRITORI.** Aquestes, com tantes altres, serien idees que tractarien

d'estructurar d'una forma intencionada un suposat pla d'estudis d'arquitectura, totalment insuficients per a configurar una proposta vàlida. Com a tals idees deurien ser sotmeses a prova, desenvolupant-ne els continguts i avançant possibles temaris i exercicis. Solament així podria decidir com ha de ser l'organització concreta de cursos i assignatures. Penso que les escoles d'arquitectura tenen un gran avantatge quan arriba el moment de la revisió dels respectius plans d'estudis: la seva capacitat per a elaborar projectes.

SOBRE EL NOU PLA D'ESTUDIS. (Malos tiempos para la lírica) Pere Riera.

"Es temptador enfrontar-se als edificis com objectes aïllats, com si fossin pintures o escultures. La ment humana jutja més fàcil manejar cada cosa al seu temps, i això és tan aplicable a l'arquitecte que concep l'edifici com al crític o al teòric que el descriu. La inclinació vers un tractament fragmentari ve reforçada per una civilització individualista, en la que la comunitat ha estat reemplaçada per aglomeracions d'elements aïllats que s'ignoren els uns als altres, que lluitant, competeixen, o en els millor dels casos, assagen d'entendre's amb els seus veïns. Així, el caos de la nostra actual manera de viure només pot comprendre's si el considerem "des de dalt", això és començant pel conjunt, considerant els elements individuals en el seu context. El caos no pot ser observat quant veiem el món "des de sota", tros a tros. I, amb seguretat, l'ordre roman amagat en aquest enfocament".

R. Arnheim.

1 No comparteixo l'optimisme necessari per adherir-me raonadament a l'entusiasme generalitzat sobre les novetats acadèmiques. Sé que em (ens) tocaria replantar les llavors que generen i justifiquen l'artifici (art i ofici) de la nostra disciplina, tot començant a descabdellar els fils subtils d'una visió anticipada i redemptora (un cop més) del Paradís Terrenal que hauria de brollar com a conseqüència d'aquella benèfica acció, comptant sempre amb la inevitable, i en bona part consentida, aliança amb els instruments i agents de poder social i acadèmic que han de permetre vehicular i afavorir el microclima necessari perquè la química aleatòria i esforçada de les intencions i els propòsits, incorporant o eliminant les tensions dialèctiques negatives i el propi desgast del sistema, acabi per configurar-se en una concreta estructura cultural, materialment (formalment)

operativa. Però hom no sempre està disponible: "malos tiempos para la lírica". I per l'èpica, també. Temps dolents per l'Herói que hem heretat i cobegem. Temps dolents per les certeses compartides. El Futur, territori del Nou, el previsible i desitjat, ja no és operatiu. Ens resta la Loteria i una mínima capacitat d'inversió per no sentir-nos exclosos. Es tanta la velocitat, que els objectius ja no esdevenen fites, semblen els pals de telèfon que els usuaris del TGV acomiaden vertiginosament amb la mirada indiferent i cansada, mentre un imperceptible tremolor de dents motoritza el multifocus permanent de la retina i de la consciència. Es tanta la novetat, que els nous paradigmes assoleixen la banalitat dels "slogans" publicitaris que assenyalen la inversió existencial pública i privada. La corrupció no és monetària, és cosmològica i de re-presentació. 2 Des de fa gairebé un any, més enllà de les ocupacions i preocupacions acadèmiques quotidianes, he esmerçat una bona part de temps a esbrinar, específicament, la possibilitat d'instrumentar el fet del Nou Pla d'Estudis, com a eina valuosa de reforma i millora de l'ensenyament, orientant la reflexió més enllà de les fronteres administratives i del sistema de pesos i mesures en que irremissiblement conclouen i s'inicien els Plans d'Estudis, cercant la concreció d'una proposta acadèmica global, com a conseqüència de l'aplicació raonada d'un concepte disciplinar i pedagògic. Després he vist, que l'optimisme i la confiança d'alguns, en un Pla d'Estudis nascut com a fruit d'un pacte "raonable" (sic) negociat a partir del poder efectiu amb que compta cada unitat de contractació (Departaments) no mereix ésser celebrat més enllà del temps estrictament necessari. Sé que l'experiència de la complexitat, certament, relativitza les preses de decisió, però sé també que no afebleix l'oposició envers a posicions reduccionistes, sectorials, apriorístiques, mixtificadores o crispades.